

The Amount of Research Interest in the Students of Qom University of Medical Sciences in 2016 (Iran)

Hamid Asayesh¹, Fatemeh Sharififard^{1*}, Zahra Taheri Kharameh², Mahsa Haji Mohammad Hosseini¹,
Mohammad Reza Sepahvandi¹

¹Faculty of Paramedical Sciences, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

²Faculty of Health, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.

*Corresponding Author:
Fatemeh Sharififard,
Faculty of Paramedical Sciences, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

Email:
fatemeh.sharififard@yahoo.com

Received: 28 Feb, 2016

Accepted: 7 Jun, 2016

Abstract

Background and Objectives: Research is one of the important factors in the development of communities and interest in research activities is effective in the tendency to carry out activities in this field. The current study aimed to determine the amount of research interest in the students of Qom University of Medical Sciences.

Methods: In this cross-sectional study, 343 students were selected randomly. Data collection tool was Bishop & Bieschke research interest questionnaire. Data were analyzed using independent t- and Pearson correlation coefficient tests. The significance level was considered 0.05.

Results: The mean total score of research interest was obtained 51.73 ± 13.49 . The highest level of students' interest was in designing a research, implementing a research project and cooperation in its implementation, on the other hand, the amount of interest in the field of data statistical analysis, providing a complete report of data analysis, and participating in statistical analysis training courses was at a low level.

Conclusion: The findings of this study revealed that generally the amount of research interest among the students was moderate. Therefore, Planning and providing practical strategies to strengthen students' weaknesses, seems to be necessary.

Keywords: Research; Medical students; Qom; Iran.

میزان علاقه‌مندی به پژوهش در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم، سال ۱۳۹۵

حمید آسایش^۱، فاطمه شریفی فرد^{۱*}، زهرا طاهری خرامه^۲، مهسا حاجی محمدحسینی^۱، محمدرضا سپهوندی^۱

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش از عوامل مهم در توسعه و پیشرفت جوامع بوده و علاقه‌مندی به فعالیت‌های پژوهشی نیز بر گرایش به انجام فعالیت در این زمینه مؤثر است. مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان علاقه‌مندی به پژوهش در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم انجام شد. **روش بررسی:** در این مطالعه مقطعی، ۳۴۳ دانشجو به صورت تصادفی انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه علاقه‌مندی به پژوهش بی‌اسچک و بی‌شاب بود. داده‌ها با استفاده از آزمون تی مستقل و ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شدند. سطح معنی‌داری، ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: میانگین نمره کل علاقه‌مندی به پژوهش، $51/73 \pm 13/49$ به دست آمد. بیشترین میزان علاقه‌مندی دانشجویان به طراحی یک پژوهش، اجرای یک طرح پژوهشی و یا همکاری در انجام آن بود و از سوی دیگر، میزان علاقه‌مندی در زمینه تحلیل آماری داده‌ها، ارائه گزارش کامل از تحلیل داده‌ها و شرکت در دوره‌های آموزشی تحلیل آماری؛ در سطح پایینی قرار داشت. **نتیجه‌گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد به‌طور کلی میزان علاقه‌مندی به پژوهش در بین دانشجویان، در حد متوسط است. بنابراین، برنامه‌ریزی و ارائه راهکارهای عملی برای تقویت نقاط ضعف دانشجویان، ضروری به نظر می‌رسد.

کلید واژه‌ها: پژوهش؛ دانشجویان پزشکی؛ قم، ایران.

^۱دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

^۲دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.

* نویسنده مسئول مکاتبات:

فاطمه شریفی فرد، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران؛

لطفاً به این مقاله به صورت زیر استناد نمایید:

Asayesh H, Sharififard F, Taheri Kharameh Z, Haji Mohammad Hosseini M, Sepahvandi MR. The amount of research interest in the students of Qom University of Medical Sciences in 2016 (Iran). Qom Univ Med Sci J 2017;11(7):90-97. [Full Text in Persian]

آدرس پست الکترونیکی:
fatemeh.sharififard@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۵/۱۲/۹

تاریخ پذیرش: ۹۶/۳/۱۷

مقدمه

تحقیق و پژوهش در هر زمینه‌ای، به‌ویژه علم پزشکی همواره یکی از عوامل مهم کلیدی در توسعه و تأمین سلامت هر جامعه‌ای است (۱). پژوهش به معنی جستجو در جهت یافتن حقایق و دانش بوده و به عبارت دیگر، می‌توان آن را جریانی دانست که به هدف‌های توسعه‌ای و در نهایت، به بهبود کیفیت زندگی انسان منجر می‌شود (۲). یکی از مسائلی که ذهن بسیاری از اساتید را به خود مشغول کرده، تربیت فراگیرانی است که بتوانند پژوهش خویش را هدایت کنند، کنترل درونی بالا داشته باشند، احساس شایستگی در انجام پژوهش داشته و در زمینه پژوهش، خودانگیزه باشند (۳). انگیزه و علاقه، یک عامل درونی است و زمانی که فراگیران به موضوعی علاقه‌مند باشند خودبه‌خود بر میزان تمرکز و دقت آنها تأثیر مثبت خواهد داشت و با توجه به اینکه، در چنین شرایطی فراگیران از انجام فعالیت لذت می‌برند، لذا دارای عملکرد بهتری نیز در آن زمینه خواهند بود (۴، ۵). علاقه‌مندی در بسیاری از پژوهش‌ها به‌عنوان مهم‌ترین عامل انگیزشی تأثیرگذار در یادگیری و عملکرد شناخته شده است. انگیزه پژوهشی تحت تأثیر سوابق تحصیلی، سابقه تجربه پژوهشی، فرهنگ و جنس قرار دارد (۶). شرکت در پژوهش سبب افزایش اعتماد به نفس (۷)، علاقه پژوهشی (۷)، رشد تفکر انتقادی (۸) و بهبود مهارت‌های فرآیند علم (۹) در دانشجویان می‌شود. همچنین نگرش مثبت به پژوهش، از جمله عوامل مؤثر در ایجاد علاقه‌مندی نسبت به پژوهش بوده که خود تحت تأثیر منابع مالی، زمان کافی برای انجام تحقیق، سابقه انجام فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان، حمایت مربیان و همکاری با آنها در طرح‌های پژوهشی، شرکت در ژورنال کلاب‌ها و کارگاه‌های مرتبط با روش تحقیق است (۱۰). مطالعات نشان داده‌اند توسعه ظرفیت پژوهشی دانشجویان در پرورش محققین کارآمد در آینده، بسیار مهم است؛ به طوری که تشویق دانشجویان به شرکت در فعالیت‌های پژوهشی در دوره کارشناسی سبب بهبود عملکرد آنها در دوره‌های بالاتر خواهد شد (۱۱، ۱۲). بهمن‌آبادی در مطالعه‌ای با هدف بررسی اعتباریابی پرسشنامه علاقه‌مندی به پژوهش در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه فردوسی مشهد، نشان داد میزان علاقه‌مندی در این گروه از دانشجویان متوسط و بالاتر می‌باشد (۱۳).

میری غفارزاده و همکاران (سال ۱۳۹۰)، با بررسی جایگاه پژوهش در بین ۷۰ نفر از دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه (آگاهی، نگرش و عملکرد)، نشان دادند دانشجویان در پاسخ به این سؤال که آیا به امور پژوهشی علاقه دارند یا خیر؟ ۷۴/۳٪ از دانشجویان، پاسخ مثبت و ۲۵/۷٪ پاسخ منفی داده‌اند، همچنین اکثر دانشجویان برای انجام امور پژوهشی، وقت کافی داشته و دچار مشکلات شغلی یا تأمین زندگی نبوده و بی‌علاقگی آنان به مقوله پژوهش ناشی از عدم اطلاع‌رسانی صحیح دانشگاه و نبود برنامه منسجم در زمینه ایجاد انگیزه و علاقه به تحقیق در آنان بوده است (۱۴). در مطالعه‌ای که توسط Ratnakar (سال ۲۰۱۶) انجام شد ۸۴٪ از دانشجویان اعلام کردند پژوهش سبب بهبود و ارتقای آموزش، ارتباط بهتر، مراقبت بهتر از بیماران، یادگیری رفتار مستقل و افزایش اعتماد به نفس در آنان شده و در عملکرد و آینده شغلی آنان در سیستم مراقبت بهداشتی نیز مؤثر خواهد بود (۱۵). Hacker و همکاران نیز در مطالعه‌ای به بررسی میزان علاقه‌مندی به پژوهش و موانع مرتبط با آن در کارکنان مراکز بهداشت پرداختند و متوجه شدند ۸۰٪ کارکنان نسبت به انجام پژوهش علاقه‌مند هستند، همچنین مهم‌ترین عوامل مرتبط با عدم انجام پژوهش را مشکلات مالی، نداشتن مهارت لازم جهت انجام امور پژوهشی و نبود زیرساخت‌های پژوهشی لازم عنوان کردند (۱۶). مرور مطالعات نشان می‌دهد بیشتر تحقیقات انجام‌شده در زمینه علاقه‌مندی به پژوهش، تنها در دانشجویان تحصیلات تکمیلی انجام شده و مطالعات اندکی در زمینه علاقه‌مندی به پژوهش در دانشجویان کارشناسی وجود دارد. همچنین در بیشتر مطالعات انجام‌شده تنها با طرح چند سؤال، میزان علاقه‌مندی دانشجویان به پژوهش، بررسی و از پرسشنامه استاندارد در این زمینه استفاده نشده است. لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان علاقه‌مندی به پژوهش در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم با استفاده از یک ابزار استاندارد، طراحی و اجرا گردید.

روش بررسی

این مطالعه به روش توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی بر روی ۳۴۳ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی قم در سال ۱۳۹۵ انجام شد.

واحدهای مورد پژوهش (۸ سؤال) و قسمت دوم متشکل از سؤال‌هایی برای سنجش میزان علاقه‌مندی دانشجویان به پژوهش (۱۶ سؤال) با طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از ۱-۵ بوده که دامنه تغییرات نمره کل بین ۸۰-۱۶ می‌باشد. روایی و پایایی پرسشنامه حاضر توسط بهمن‌آبادی انجام شد و ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۹۲ برای این پرسشنامه به دست آمد که نشان می‌دهد جهت استفاده در مطالعات ایرانی مناسب است (۱۳).

داده‌ها با استفاده از آزمون‌های تی مستقل، آنالیز واریانس یک‌طرفه و ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شدند. سطح معنی‌داری، ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در این مطالعه، ۵۱/۹٪ از دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه را دانشجویان دختر تشکیل می‌دادند، که فقط ۱۹٪ از آنها متأهل بودند (جدول شماره ۱). میانگین سن شرکت‌کنندگان، ۲۱/۵۹±۳/۳۷ سال بود.

حجم نمونه براساس میانگین $58/9 \pm 14/6$ نمره علاقه‌مندی پژوهش دانشجویان در مطالعه کارشکی و بهمن‌آبادی (۱۷) با $d=2/4$ و $\alpha=0/05$ تعیین گردید. نمونه‌گیری به روش تصادفی صورت گرفت. برای انجام نمونه‌گیری، لیست کل دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی، تهیه و سپس طبق جدول، اعداد تصادفی نمونه‌ها به تصادف از بین لیست انتخاب شدند و در صورت انصراف یا عدم علاقه به شرکت در مطالعه و یا تکمیل ناقص پرسشنامه، نمونه انتخاب‌شده، حذف و نمونه دیگری جایگزین می‌شد. همچنین اشتغال به تحصیل در زمان تکمیل پرسشنامه برای ورود به مطالعه ضروری بود و قبل از اجرای مطالعه، مجوزهای لازم از مسئولین دانشگاه علوم پزشکی قم اخذ گردید و پس از شرح اهداف مطالعه، از تمامی دانشجویان، رضایت شفاهی برای شرکت در مطالعه گرفته شد و به ایشان اطمینان داده شد داده‌ها بدون نام و فقط برای استفاده در پژوهش جمع‌آوری می‌شوند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه علاقه‌مندی به پژوهش بی‌اسچک و بی‌شاب (سال ۱۹۹۴) بود که یک پرسشنامه دوقسمتی است: قسمت اول شامل مشخصات دموگرافیک

جدول شماره ۱: مشخصات دموگرافیک دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه

متغیر	تعداد	درصد
جنسیت	مرد	۱۶۵
	زن	۱۷۸
وضعیت تأهل	مجرد	۶۵
	متاهل	۲۷۸
وضعیت اشتغال	شاغل	۶۸
	غیر شاغل	۲۷۵
رشته تحصیلی	هوشبری	۶۴
	اتاق عمل	۵۶
	علوم آزمایشگاهی	۶۱
	فوریت‌های پزشکی	۴۷
	پزشکی	۲۸
	دندانپزشکی	۳۰
	بهداشت	۳۴
پرستاری	۲۳	

چاپ مقاله در مجلات داخلی شده بودند، همچنین تنها دو دانشجو (۰/۶٪) دارای مقاله نمایه‌شده در ایندکس‌های بین‌المللی معتبر بودند (جدول شماره ۲).

۹/۳٪ از شرکت‌کنندگان دارای طرح تحقیقاتی تصویب‌شده بودند و تنها ۲/۹٪ از ایشان، طرح تحقیقاتی پایان‌یافته داشتند. در بخش ارائه مقالات پرسشنامه علاقه‌مندی به پژوهش، فقط ۲٪ از دانشجویان موفق به ارائه مقالات در همایش‌ها و ۲٪ نیز موفق به

جدول شماره ۲: سابقه فعالیت پژوهشی دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه

متغیر	میانگین $\pm$ انحراف معیار	تعداد (درصد)				
		صفر	یک	دو	سه	چهار
طرح پژوهشی تصویب‌شده	۰/۲۲ $\pm$ ۰/۶۵	۲۹۴ (۸۵/۷)	۳۲ (۹/۳)	۱۲ (۳/۵)	۲ (۰/۶)	۱ (۰/۳)
طرح پژوهشی پایان یافته	۰/۰۷ $\pm$ ۰/۴۸	۳۲۸ (۹۵/۶)	۱۰ (۲/۹)	۳ (۰/۹)	۰ (۰)	۰ (۰)
ارائه مقاله در همایش	۰/۲۰ $\pm$ ۰/۶۳	۳۳۰ (۹۲/۲)	۷ (۲)	۲ (۰/۶)	۱ (۰/۳)	۰ (۰)
چاپ مقاله در مجلات داخلی	۰/۱۲ $\pm$ ۰/۹۳	۳۳۴ (۹۷/۴)	۷ (۲)	۲ (۰/۶)	۰ (۰)	۰ (۰)
چاپ مقاله در مجلات خارجی	۰/۰۱ $\pm$ ۰/۱۷	۳۴۰ (۹۹/۱)	۲ (۰/۶)	۰ (۰)	۱ (۰/۳)	۰ (۰)

بیشترین میزان علاقه‌مندی دانشجویان؛ به طراحی پژوهش، اجرای طرح پژوهشی و همکاری در انجام طرح پژوهشی بود و از سوی دیگر، میزان علاقه‌مندی در زمینه تحلیل آماری داده‌ها، گزارش کامل از تحلیل داده‌ها و شرکت در دوره‌های آموزشی تحلیل آماری؛ در سطح پایینی قرار داشت (جدول شماره ۳).

جدول شماره ۳: امتیاز علاقه‌مندی به پژوهش

متغیر	میانگین $\pm$ انحراف معیار
مطالعه یک مقاله در مجله پژوهشی	۳/۰۸ $\pm$ ۱/۲۲
همکاری با یک تیم پژوهشی	۳/۵۳ $\pm$ ۱/۲۵
فهم کامل یک مطالعه پژوهشی	۳/۵۲ $\pm$ ۱/۱۸
بررسی پیشینه پژوهش	۲/۷۸ $\pm$ ۱/۱۸
انجام طرح‌های پژوهشی	۳/۵۵ $\pm$ ۱/۲۴
داشتن فعالیت‌های پژوهشی، به‌عنوان قسمتی از فعالیت هفتگی	۳/۲۴ $\pm$ ۱/۲۵
هدایت پژوهش با کمک گرفتن از مشاوره اینترنتی (استفاده از اینترنت برای ارتباط با استاد راهنما و افراد مرتبط با پژوهستان)	۳/۱۸ $\pm$ ۱/۲۰
شرکت کردن در دوره‌های آموزشی مربوط به طراحی پژوهش	۳/۲۷ $\pm$ ۱/۲۰
شرکت کردن در دوره‌های آموزشی آماری	۲/۸۵ $\pm$ ۱/۲۱
گزارش کامل از تحلیل داده‌ها	۲/۸۳ $\pm$ ۱/۱۹
انجام تحلیل داده‌ها	۲/۸۵ $\pm$ ۱/۲۶
بحث در مورد یافته‌های پژوهش	۳/۳۴ $\pm$ ۱/۲۳
نوشتن مقاله برای چاپ یا ارائه	۳/۴۴ $\pm$ ۱/۳۵
رهبر یک تیم پژوهشی شدن	۳/۳۹ $\pm$ ۱/۳۱
طراحی یک پژوهش	۳/۵۵ $\pm$ ۱/۲۵
جمع‌آوری داده‌ها	۳/۱۴ $\pm$ ۱/۲۶
نمره کل	۵۱/۷۳ $\pm$ ۱۳/۴۹

همبستگی نمره کل علاقه‌مندی به پژوهش با تعداد طرح پژوهشی تصویب‌شده ($r=0/11$, $p=0/04$)، تعداد مقالات ارائه‌شده در کنگره‌ها ($r=0/12$, $p=0/03$) و چاپ مقاله در مجلات داخلی ($r=0/14$, $pp=0/02$)؛ همبستگی مستقیم و معنی‌داری داشت.

بررسی میانگین نمره کل علاقه‌مندی به پژوهش در بین رشته‌های مختلف دانشجویان با استفاده از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه اختلاف معنی‌داری را نشان نداد ($f=1/62$, $p<0/05$) (جدول شماره ۴). میانگین میزان نمره علاقه‌مندی به پژوهش در بین دانشجویان پسر و دختر به ترتیب $53/01 \pm 13/40$ و $50/56 \pm 13/52$ بود و آزمون تی مستقل، اختلاف معنی‌داری را بین این دو گروه نشان نداد ($t=1/68$, $p=0/09$).

جدول شماره ۴: مقایسه نمره کل علاقه‌مندی به پژوهش، براساس رشته تحصیلی دانشجویان

متغیر	میانگین $\pm$ انحراف معیار	آماره f	P
هوشبری	۴۹/۱۸ $\pm$ ۱۴/۳۹		
اتاق عمل	۵۰/۳۷ $\pm$ ۱۱/۳۷		
فوریت‌های پزشکی	۵۲/۲۳ $\pm$ ۱۴/۵۵		
علوم آزمایشگاهی	۵۳/۸۱ $\pm$ ۱۴/۰۷		
رشته تحصیلی	پزشکی	۵۵/۸۹ $\pm$ ۱۳/۹۷	۰/۱۲
دندانپزشکی	۵۵/۴۶ $\pm$ ۱۴/۳۸	۱/۶۲	
بهداشت	۴۹/۶۱ $\pm$ ۱۲/۹۳		
پرستاری	۴۸/۸۲ $\pm$ ۸/۸۹		

بحث

براساس یافته‌های مطالعه حاضر، میانگین نمره کل علاقه‌مندی به پژوهش دانشجویان، در حد متوسط بود. Hacker و همکاران میزان علاقه‌مندی به پژوهش در بین کارکنان مراکز بهداشتی را، در حد بالایی گزارش کردند (۸۱٪). کارکنان شرکت‌کننده در مطالعه اعتقاد داشتند مشارکت در تحقیقات می‌تواند به باقی‌ماندن آنان در مراکز بهداشت جامعه کمک کند (۱۶). مطالعه میرغفاری در بررسی میزان علاقه‌مندی دانشجویان در زمینه پژوهش نیز نشان داد در ۷۴/۳٪ از دانشجویان، میزان علاقه‌مندی به پژوهش بالا بوده است (۱۴)، در صورتی‌که در مطالعه حاضر، اکثریت دانشجویان دارای نمره متوسط بودند.

مهم‌ترین راه ایجاد علاقه، کسب اطلاعات اولیه درباره موضوع مورد نظر است و براساس شواهد، هرچه اطلاعات اولیه در مورد موضوع بیشتر باشد، علاقه و کشش بیشتری به موضوع در فرد ایجاد می‌شود (۴). همچنین در مطالعه حاضر، بیشترین میزان علاقه‌مندی دانشجویان به طراحی یک پژوهش، اجرای یک طرح پژوهشی و همکاری در انجام یک طرح پژوهشی بود و از سوی دیگر، میزان علاقه‌مندی در زمینه تحلیل آماری داده‌ها، گزارش کامل از تحلیل داده‌ها و شرکت در دوره‌های آموزشی تحلیل آماری؛ در سطح پایینی قرار داشت. براساس تجارب موجود در زمینه پژوهش‌های دانشجویی، در اکثر موارد دانشجویان اطلاعات خود در زمینه پژوهش را از دروس اختصاصی دانشگاهی به دست می‌آورند و آموزش‌های غیراجباری در این زمینه عمدتاً بر آشنایی با روش تحقیق و نگارش پروپوزال تحقیقاتی متمرکز است، لذا افزایش میزان علاقه‌مندی به مشارکت در این بخش از پژوهش

قابل توجه است (۱۱،۶).

Ruston و همکاران نیز در مطالعه خود به این نتیجه دست یافتند که شناخت نیازهای پژوهشی مرتبط با رشته، شرکت در تیم پژوهشی با حضور سرپرست پژوهشی، آموزش روش انجام پژوهش، به‌ویژه آشنایی با روش‌های آماری می‌تواند در افزایش علاقه و اعتماد به نفس نسبت به انجام پژوهش موفق، نقش اساسی داشته باشد. آنان همچنین متذکر شدند اگرچه شرکت در پژوهش و سابقه انجام فعالیت‌های پژوهشی می‌تواند نقش مؤثری در ایجاد علاقه نسبت به پژوهش داشته باشد، اما توجه به این نکته که عملکرد نامناسب یا ضعیف در انجام وظایف محوله در انجام یک پژوهش، خود سبب کاهش خودکارآمدی پژوهشی می‌گردد لازم و ضروری به نظر می‌رسد (۱۸). همچنین نتایج مطالعه Ratnakar (سال ۲۰۱۶) نشان داد شرکت در پروژه‌های تحقیقاتی، عامل مهمی در نگرش مثبت دانشجویان نسبت به پژوهش است. شرکت در پژوهش سبب اعتماد به نفس (۷)، افزایش علاقه پژوهشی (۷) و بهبود مهارت‌های فرآیند علم (۹) در دانشجویان می‌شود. مدرسین دانشگاه نیز نقش بسیار مهمی در ایجاد علاقه‌مندی به پژوهش، توسعه ظرفیت پژوهشی و ارزیابی مهارت‌های پژوهشی در دانشجویان برعهده دارند (۱۹). روشنیان و آقازاده (سال ۱۳۹۲) در مطالعه خود، به خودکارآمدی بالا در زمینه طراحی یک پژوهش، مهارت‌های نوشتن، مهارت‌های پژوهش عملی و خودکارآمدی پایین دانشجویان در زمینه مهارت‌های رایانه‌ای و تحلیل داده‌ها در زمینه تحقیقات اشاره کرده‌اند که با نتایج حاصل از مطالعه حاضر همخوانی داشت (۲۰).

بدون پاسخ بوده است نمونه مورد نظر از مطالعه خارج و نمونه دیگر جایگزین شود. بنابراین، مطالعات تکمیلی در جهت شناسایی جنبه‌های اختصاصی علاقه‌مندی پژوهشی و میزان خودکارآمدی دانشجویان، ضروری به نظر می‌رسد.

نتیجه‌گیری

با توجه به علاقه‌مندی و پتانسیل موجود برای آموختن مهارت‌های پژوهشی و انجام پژوهش در دانشجویان؛ مؤسسات آموزشی باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که دانشجویان تحت نظارت اساتید علاقه‌مند به پژوهش، به تقویت مهارت‌های مورد نیاز جهت انجام یک طرح تحقیقاتی موفق بپردازند. همچنین با ایجاد انگیزه در دانشجویان برای شرکت در کارگاه‌های آماری، برگزاری کارگاه‌های مرتبط با تجزیه و تحلیل داده‌ها و توجه بیشتر اساتید آمار به آموزش برنامه‌های آماری مورد نیاز در تجزیه و تحلیل داده‌ها بتوان به افزایش علاقه و انگیزه پژوهشی دانشجویان کمک کرد.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله محققین لازم می‌دانند از همه دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه قدردانی نمایند، همچنین همکاری مسئولین آموزش دانشکده در تهیه لیست دانشجویان و نمونه‌گیری، شایسته تقدیر است.

مطالعات نشان می‌دهد ارتباط بین خودکارآمدی پژوهشی و علاقه‌مندی به پژوهش، یک رابطه دوسویه است؛ به طوری که افزایش توانمندی فراگیران در زمینه پژوهش سبب رشد و ارتقای انگیزه و علاقه پژوهشی در آنان می‌گردد و از سوی دیگر، علاقه و انگیزه نسبت به پژوهش باعث بهبود عملکرد و کسب نتایج مثبت حاصل از عملکرد خواهد شد و به تقویت توانمندی و خودکارآمدی دانشجویان منجر می‌گردد. بنابراین، مسئولان می‌بایست برای رفع این مشکل، تدابیر و آموزش‌های لازم را تدارک بینند (۲۱)؛ این در حالی است که شیریگی و کارشکی در دو مطالعه مجزا، گزارش کردند دانشجویان خودکارآمدی بالایی در زمینه مهارت‌های اجرای پژوهش، مهارت‌های رایانه‌ای و تجزیه و تحلیل آماری از خود نشان داده‌اند (۱۷، ۲۲). از دلایل دستیابی به این نتیجه غیرهمسو می‌توان به تفاوت در توجه مراکز آموزشی در تدریس درس آمار و در نظر گرفتن واحدهای درسی کافی در زمینه آمار، همچنین روش تحقیق در دانشجویان تحصیلات تکمیلی و علاقه بیشتر دانشجویان به شرکت در کارگاه‌های آماری اشاره کرد. نمونه‌گیری در مطالعه حاضر به صورت تصادفی از بین کل دانشجویان دانشگاه انجام شد و حجم قابل‌ملاحظه‌ای از دانشجویان بررسی شدند، لذا این نقاط قوت می‌تواند سبب افزایش تعمیم‌پذیری یافته‌های مطالعه شود. از سوی دیگر، نقص در تکمیل برخی از پرسشنامه‌ها می‌توانست در داده‌های جمع‌آوری شده تأثیر منفی داشته باشد که در این راستا سعی گردید در مواردی که بیش از ۱۰٪ از سؤالات پرسشنامه

References:

1. Kolahdoozan S, Massarrat S. Progress of Iran in Medical Research. *Acta Med Iran* 2016;54(11):12-8.
2. Farajollahi A, Sedagat K, Alizadeh M, Hafez AA, Boostani H. Evaluation of research limiting and potentiating factors among the scientific board members of Tabriz university of medical sciences. *J Ilam Univ Med Sci* 2013;21(4):45-57. [Full Text in Persian]
3. Salehi M, Kareshki H, Ahanchian MR, Mouneghi HK. Validation of research self-efficacy scale for postgraduate students of Ferdowsi University and Mashhad University of medical sciences. *Iran J Med Educ* 2012;6(12):396-409. [Full Text in Persian]
4. Pakdaman S, Ebrahimi S, Pourshahriar H. Prediction of regulation of learning based on academic self-efficacy & study interest with mediation of information processing strategies. *Res Curr Plan* 2016;13(21):156-65. [Full Text in Persian]

5. Bieschke KJ. Factor structure of the research outcome expectations scale. *J Career Assess* 2000;8(3):303-13.
6. Vujaklija A, Hren D, Sambunjak D, Vodopivec I, Ivaniš A, Marušić A, et al. Can teaching research methodology influence students' attitude toward science? Cohort study and nonrandomized trial in a single medical school. *J Investig Med* 2010;58(2):282-6.
7. Brownell SE, Kloser MJ, Fukami T, Shavelson R. Undergraduate biology lab courses: Comparing the impact of traditionally based "cookbook" and authentic research-based courses on student lab experiences. *J Coll Sci Teach* 2012;41(4):36-45.
8. Whiting D. Fostering confidence in critical thinking and research appraisal skills through journal club participation: An action research study. *J Pedagog Dev* 2015;5(2):10-17.
9. Brownell SE, Hekmat-Scafe DS, Singla V, Seawell PC, Imam JFC, et al. A high-enrollment course-based undergraduate research experience improves student conceptions of scientific thinking and ability to interpret data. *CBE-Life Sci Educ* 2015;14(2):ar21.
10. Sharma N, Pramila M, Krishnamurthy A, Umashankar G, Ahuja N. Knowledge, attitude, and practices in research among postgraduate students in dental institutions in Bengaluru City, India. *J Indian Assoc Pub Health Dent* 2014;12(3):189.
11. Meraj L, Gul N, Zubaidazain IA, Iram F, Khan AS. Perceptions and attitudes towards research amongst medical students at Shifa College of Medicine. *J Pak Med Assoc* 2016;66(2):165-9.
12. Burgoyne LN, O'Flynn S, Boylan GB. Undergraduate medical research: The student perspective. *Med Educ Online* 2010;15.
13. Bahmanabadi S, Karshki H. Validation Inventory interest to research students Performance research training in universitie. 2nd ed. National Conference on Research in Basic Science Education. Iran: Shahid Rajaei Teacher Training University; 2012. p. 1-9. [Text in Persian]
14. Mirighafarzade S, Nazari H, Ghasemi R, Ahmadidaviran Z. Status of research among medical students of urmia university medical sciences in (knowledge, attitude and practice). *J Urmia Nurs Midwif Faculty* 2011;9(5):400-6. [Full Text in Persian]
15. Ashwini R, Sunita P, Manasi G, Bhagyashri B, Hema B. In search of research- cross sectional study to assess knowledge, attitude and practice of research in undergraduate medical students. *Natl J Integr Res Med* 2016;7(4):68-72.
16. Hacker K, Bhuiya N, Pernice J. Assessing research interest and capacity in community health centers. *Clin Transl Sci* 2013;6(5):391-7.
17. Kareshki H, Bahmanabadi S. Assess the factors and factor structure of self-management In Graduate Students. *J Res Plan High Educ* 2012;19(2):91-114. [Full Text in Persian]
18. Ruston I, Golding L, Cohen K, editors. Use of, and attitude to, research within clinical practice. *Clin Psychol Forum* 2013;241:15-19.
19. Salminen L, Stolt M, Saarikoski M, Suikkala A, Vaartio H, Leino-Kilpi H. Future challenges for nursing education—A European perspective. *Nurse Educ Today* 2010;30(3):233-8.
20. Roshanian M, Aghazade M. Research self efficacy in the psychology and educational sciences graduate students. *Res Curric Plan* 2014;10(2):147-55.
21. Kareshki H, Bahmanabadi S. Surveying the role of self-effectiveness Beliefs and research expectation in students' interest in research. *Train Learn Res* 2015;2(5):1-18. [Full Text in Persian]
22. Shirbegi N. A Survey of Kurdistan university postgraduate students' attitudes to research and its relationship with their research self-effecacy. *Train Learn Res* 2011;18(1):67-80. [Full Text in Persian]